



Toimintakertomus 2021

Outo Metsä -yhteistoos. Kaarisilta Biennale 2021. Kuva Sirpa Taulu

Sisälllys

Johdanto	3
Yleistä	4
Hallinto	5
Toimitilat.....	5
Henkilöresurssit	6
Erityistaidetoiminnan verkosto	6
Valtakunnallinen yhteistyö	6
Taiteilijoiden toiveista toimenpide-ehdotuksiksi, toimialakartoitus 2021	7
Strategiatyö 2021	10
Kansainvälinen yhteistyö	10
Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	12
Viestintä	13
Vaikuttamistoiminta.....	13
Vuoden taideteko	14
Vuoden taiteilija.....	15
Taidetoiminta	15
Kettukin taiteilijamatrikkeli	15
Näyttelyt.....	17
Outo Metsä -yhteisteos	17
1.7.-30.9.2021 Kaarisilta Biennale, Villähde	17
Kesänäyttely Oman elämänsä sankari	18
1.7.-29.8.2021 Kortteli2, 13100 Hämeenlinna.....	18
Kettukin vuoden taiteilija Joannis Clementides Matkustan tähtien alla	19
7. – 25.8.2021 Promenadigalleria, Hyvinkää.....	19
Näyttelyn kuraattori taiteen tohtori, kuvataiteilija Mika Karhu.....	19
Ateljee K	20
Teatterin lumoa	20
Taidekokoelma.....	21
Talous	21

Johdanto



Vuonna 2021 Kettukin toiminta pystyttiin toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti, vaikka covid-19-pandemian aiheuttamat rajoitukset vaativat paljon toimintojen uudelleenjärjestämistä. Alkuvuoden aikana Kettuki toteutti yhteistyössä Maaseudun Sivistysliiton ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa erityistaidetoiminnan, outsider-taiteen ja ITE-taiteen toimialakartoituksen, jonka johtopäätökset antoivat kentän toimijoilta suuntaviivat tavoitteiden asettamiseksi seuraaville vuosille. Kettukin vuoteen 2025 ulottuvan strategian johtolauseena on **Antaa taiteen puhua**.

Taiteilijat haluavat työnsä olevan yleisölle nähtävillä, mutta kenttä tarvitsee tukea näyttelyiden tai tapahtumien järjestämiseen ja taiteilijoiden esiinnostamiseen.

Toimintaympäristössä tapahtuu parhaillaan isoja muutoksia, sote-uudistuksen lisäksi myös vammaispalvelulain uudistaminen on käynnissä. Vaikka erityistaidetoiminnassa on edetty pitkiä askelia viimeisen vuosikymmenen aikana, on pääsy ammattimaisesti ohjatun tuetun taidetoiminnan piiriin edelleen vaikeaa. Toimintaa järjestetään vain harvoilla paikkakunnilla. Toimintaan mukaan pääseminen riippuu usein henkilön ja hänen perheensä aktiivisuudesta sekä asuinpaikasta. Kettuki tekee vaikuttamistyötä laajassa verkostoyhteistyössä, jotta kulttuuriset oikeudet toteutuisivat yhdenvertaisesti myös tukea tarvitsevien henkilöiden osalta.

Kettukin vuoden 2021 toinen toiminnan painopiste oli taidetoiminta ja tunnustukset, joilla lisättiin alan näkyvyyttä ja vahvistettiin taiteilijoiden ammatillisen identiteetin kehittymistä ja kollegiaalista yhteistyötä. Pandemiatilanteen jatkuminen synnytti vuonna 2021 myös uusia yhteistyötapoja. Kettuki-verkoston säännöllisissä etätapaamisissa syntyi kevään rajoitusten piinaamassa epävarmassa tilanteessa ajatus yhteisteoksen tekemisestä Kaarisilta Biennaleen. Kettuki vastasi teoksen koordinoinnista. Teokseen osallistui yli 100 taiteilijaa ympäri Suomea. Kettuki toteutti myös kesänäyttelyn osana laajempaa moniäänistä kuvataiteen kesänäyttelyä Hämeenlinnan Kortteliz'ssa, joka tavoitti yli 4000 osallistujaa. Monipuolinen kokonaisuus sai paljon positiivista palautetta yleisöltä. Vuoden 2021 taiteilijan Joannis Clementidesin näyttely Hyvinkään taiteilijaseuran Promenadigalleriassa tavoitti myös satoja näyttelyssäkävijöitä ja toimi taiteilijan työn tukena myös taloudellisesti.

Vuoden 2021 toimintaan kuului vahvasti myös kansainvälinen yhteistyö. Kettuki kuuluu outsider-taiteen eurooppalaiseen European Outsider Art Association (EOA) yhteistyöjärjestöön ja toimii vuonna 2022 EOA:n vuosittaisen konferenssin pääjärjestäjänä. Nelipäiväisen konferenssin pääteemana ovat Elämäntarinat. Kettuki vastaanotti marraskuussa yli 30 ehdotusta 11 eri valtiosta avoimen haun kautta. Erityistaidetoiminnan kehitysaskelia ja yhteistyötä avaavan julkaisun valmistelu aloitettiin yhteistyössä pohjoismaisen verkoston kanssa.

Yleistä

Kettuki ry perustettiin lokakuussa 2002. Kettuki ry:n jäsenistöön kuuluu taiteilijoita, taiteen ja kehitysvamma-alan asiantuntijoita sekä muita erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden taiteesta kiinnostuneita henkilöitä.

Kiasmassa perustettu Kettuki ry on kahdessakymmenessä vuodessa kasvanut erityistaidetoiminnan alan valtakunnalliseksi ja kansainväliseksi asiantuntijaverkostoksi, johon kuuluu yksityisjäsenten lisäksi yli 20 organisaatiojäsentä. Yhdistävä tekijä on kiinnostus erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden taidetta kohtaan ja halu toimia kulttuuristen oikeuksien edistämisen puolesta.

Erytistaidetoiminnasta tekee erityistä tuen tarve. Erytistaidetoiminnan alaan kuuluu kehitysvammaisten, autismin kirjon henkilöiden sekä laaja-alaisia oppimisen ongelmia omaavien henkilöiden tuettu taidetyöskentely. Kettuki toimii taiteen ja sosiaalialan risteyskohdassa, jossa taiteen itseisarvo ja taiteen hyvinvointivaikutukset on molemmat tunnustettu eivätkä ne ole ristiriidassa keskenään.

Erytistaidetoiminta on osa laajaa ja monimuotoista outsider-taiteen kenttää, johon Suomessa katsotaan kuuluvan ITE taide (nykykansantaide) ja erityistaidetoiminta.

Kettuki toimii erityistaidetoiminnan kentän edunvalvojana ja alan valtakunnallisena asiantuntijaverkostona. Kettukilla on erityistaidetoiminnan alan edunvalvojana kolme tärkeää kohderyhmää ja päätehtävää:

- 1. Tukea tarvitsevien taiteilijoiden oikeuksien puolustaminen ja rakenteisiin vaikuttaminen taiteen hyvinvaikutuksia korostamalla.**
- 2. Erytistaidetoiminnan verkoston ja taiteilijoiden tukeminen eettisesti kestävässä taidetoiminnassa.**
- 3. Taiteen moniäänisyyden kuuluvuuden lisääminen ja taiteilijoiden tavoitettavuuden parantaminen.**

Kettuki on kulttuuripoliittinen vaikuttaja, osaamisen verkoston ylläpitäjä, innovatiivinen taidetoimija ja kansainvälinen kumppani. Kettukin tärkeitä toiminnan muotoja ovat tiedon välitys, erilaiset kehittämishankkeet sekä taidetoiminta. Kettukin vuoteen 2025 ulottuva strategia kulkee nimellä Antaa taiteen puhua. Strategia on luettavissa Kettukin nettisivuilta: https://kettuki.fi/wp-content/uploads/2021/11/Kettukin_strategia_2021-25.pdf

Vuosina 2008–2016 Kettuki on saanut yleisavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Vuodesta 2017 alkaen valtion avustusjärjestelmän uudistuksen yhteydessä 'Avustukset vammaisyhteisöjen kulttuuritoimintaan ja saavutettavuuden edistämiseen' -avustusmomentti siirrettiin Opetus- ja kulttuuriministeriöstä Taiteen edistämiskeskukseen. Vuodesta 2020 alkaen avustusmomentti muuttui 'Avustukset saavutettavuuden, osallistumisen ja hyvinvoinnin edistämiseen'. Valtion avustus on mahdollistanut Kettukin toiminnan jatkumisen ja kehittämisen. Lisäksi Kettuki on saanut kulttuuriavustusta Hämeenlinnan kaupungilta, joka on

kohdistettu paikallisen kulttuuritoiminnan kehittämiseen. Muiden apurahojen turvin on toteutettu monia taideprojekteja.

Kettukin toiminnan tavoitteena on tehdä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden taidetta tunnetuksi ja kohottaa taiteenalan arvostusta. Kettuki parantaa tukea tarvitsevien henkilöiden mahdollisuuksia opiskella ja harrastaa taidetta sekä työskennellä taiteen alalla. Kettuki on saavuttanut tunnustetun aseman alan toimijoiden keskuudessa sekä paikallisesti, valtakunnallisesti että kansainvälisesti.

Kettuki ry:n jäsenistöön kuuluu yli 20 organisaatiojäsentä ja kymmeniä henkilöjäseniä ympäri Suomea. Yhdistyksessä toimii taiteilijoiden lisäksi taiteen sekä sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita sekä opiskelijoita ja muita erityistaidetoimintaa toteuttavia ja siitä kiinnostuneita henkilöitä ja yhteisöjä. Jäsenten tuki on yhdistykselle hyvin tärkeä ja jäsenet ovat mukana mahdollistamassa erityistaidetoiminnan alan tavoitteellista kehittämistä.

Hallinto

Susanna Hintsala, toiminnanjohtaja, Kehitysvammaliitto | puheenjohtaja
 Minna Haveri, lastenkulttuuripäällikkö, TaT | varapuheenjohtaja
 Emmi Fjällström, kulttuurituottaja | sihteeri
 Päivi Lilja, toiminnanjohtaja
 Nelli Nio, kuvataiteilija, taideohjaaja
 Sirpa Pietikäinen, KM
 Airi Raitaranta, johtava asiantuntija
 Satu Salmi, kokemusasiantuntija
 Satu Mäkinen, taiteilija
 Minna Takala, aluekehitysasiantuntija
 Päivi Veikkola, lehtori

Yhdistyksen hallituksella oli vuoden 2021 aikana 6 kokousta, joista 4 oli teams-kokousta ja kaksi hybridi-kokousta Hämeenlinnan Kumppanuustalolla. Suomen hallituksen väliaikaisen sääntelyesityksen luvalla myös yhdistyksen kevätkokous 28.4.21 voitiin järjestää etäkokouksena ja syyskokous hybridinä 27.10.2021 Kehitysvammaliitossa. Syyskokouksessa hyväksyttiin sääntömuutos, joka mahdollistaa jatkossa etäosallistumisen yhdistyksen kokouksiin ja selkeyttää kokousten koollekutsumisen tapaa. Kettuki ry:n jäsenmäärä oli vuoden 2021 lopussa 112, joista henkilöjäseniä 89 ja yhteisöjäseniä 23.

Toimitilat

Kettukin toimitilat sijaitsevat Kumppanuustalossa, kaikille avoimessa kansalaistoiminnan keskuksessa Hämeenlinnassa. Yhdistyksellä on vuokrattuna talosta pieni toimisto ja yhdessä

Hämeen Setlementin kanssa taidetoimintaa varten monitoimitila. Lisäksi Kumppanuustalon vintiltä on vuokrattuna tila taidekokoelmalle ja varastolle.

Henkilöresurssit

Kettukin uutena toiminnanjohtajana aloitti 7.1. YTM Sirpa Taulu. Perehdytyksestä vastasi väliaikaisena toiminnanjohtajana toiminut TaM Sirpa Haapaoja tammikuun loppuun asti. Kettukin taiteelliseen suunnitteluryhmään kuuluivat taiteen tohtori Minna Haveri, taidemaalari Katri Stenberg, kuvataiteilija Nelli Nio ja vuoden taiteilija Joannis Clementides. Haverin vastuualueena oli Kettukin kansallinen ja kansainvälinen taidetoiminta. Stenberg vastasi Kettukin paikallisen taidetoiminnan kehittämisestä.

Projektikohtaisesti Kettukissa työskenteli taiteilijoita ja muita alan asiantuntijoita. Vuoden taiteilijan kuraattorina toimi taiteen tohtori Mika Karhu, kesänäyttelyn suojelijana elämäntyöstään Ars Fennica -palkittu taiteilija Ilkka-Juhani Takalo-Eskola. Luovasti osalliseksi -hankkeen asiantuntijoina KM Janette Aho, TaM Katriina Rosavaara sekä taiteilija Riina Noro. Ohjaajina taidekursseilla toimivat taidemaalari Katri Stenberg, kuvataiteilija Minttu Saarinen, kuvataiteilija Nina Rätty, taidegraafikko Agnes Zykowska ja teatteriohjaaja Mirka Weimar.

Erityistaidetoiminnan verkosto

Valtakunnallinen yhteistyö

Valtakunnalliset teams-taiteilijatapaamiset, kansainväliset webinaarit, kesänäyttely ja ohjaajatapaamiset korvasivat vuonna 2021 perinteisen verkostoseminaarin. Yhdistys koordinoi vuonna 2021 Kettuki-verkoston yhteisteoksen toteutumista Kaarisilta Biennaleen. Teoksen toteutuminen osallisti noin 150 henkilöä ja liki 20 toimipaikkaa. Syksystä lähtien uuden yhteisteoksen suunnittelu aloitettiin Kettukin koordinoimana Nordic Outsider Art -verkoston voimin. Vertaistaiteilijat-hankkeen päätyttyä Kettuki otti vastuulleen taiteilijatapaamisten järjestämisen yhteistyössä Autismsäätiön kanssa. Teams-taiteilijatapaamiset keräsivät vuoden 2021 aikana yli 200 osallistujaa yli 10 eri paikkakunnalta.

Kettukin kesänäyttely toteutettiin yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin, Ateljee K:n, Kaarisillan, K.H.Renlundin museon ja Maaseudun Sivistysliiton ITE-taiteen kokoelman, Taidepesulan, Taidekeskus Innon ja Vallilan taidestudion kanssa.

Erityistaidetoiminnan taideohjaajien verkosto- ja työhyvinvointipäivä järjestettiin yhteistyössä Riikka Herlinin säätiön kanssa perjantaina 10.12. Johannevikin huvilassa Porkkalanniemessä. Päivän teemana oli ohjaajien työhyvinvointi ja yhteistyön mahdollisuudet.

Koronan aiheuttama lisäkuormitus on vaatinut ohjaajilta paljon. Vastuu osallistujien terveydestä ja epävarmuus painoivat kaikilla työssä. Johannevikin kaunis ympäristö ja sen tarjoamat tulevaisuuden yhteistyömahdollisuudet sekä keskustelu kollegojen parissa herättivät positiivista palautetta järjestäjille.

Päivään osallistuivat:

Krista Seppälä, Vallilan taidestudio, Autismisäätiö

Liina Sillanpää, Vallilan taidestudio, Autismisäätiö

Nelli Nio, Ateljee Eivor, Porvoo

Katri Stenberg, Ateljee K, Hämeenlinna

Katja Kaulanen, Aino ja Oiva, Järvenpää

Riikka Helin, IPI Kulmakuppila

Nina Wallenstjerna-Heiskanen, Galleria IPIOMA

Sirpa Taulu, Kettuki ry

Taiteilijoiden toiveista toimenpide-ehdotuksiksi, toimialakartoitus 2021

Maaseudun Sivistysliitto, Kettuki ry sekä Taiteen edistämiskeskus toteuttivat yhteistyössä ITE-taiteen, Outsider-taiteen sekä erityistaidetoiminnan toimialakartoituksen keväällä 2021.

Toimialakartoituksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka kentän toimijat näkevät toimialan nyt ja kuinka sitä heidän mielestään tulisi kehittää. Pääpaino toimialakartoituksessa oli ITE-taiteilijoille sekä erityistä tukea tarvitseville taiteilijoille suunnatuissa taiteilijakyselyissä. Myös suomalaisen taidekentän organisaatioiden sekä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden ajatuksia selvitettiin kyselyiden kautta.

Kaikkiaan kyselyihin osallistui yli 120 vastaajaa. Kyselyihin vastanneiden kesken järjestettiin kaksi pyöreän pöydän keskustelua, joissa etsittiin konkreettisia jatkotoimenpiteitä kyselyistä nousseiden haasteiden ratkaisemiseksi.

Eri taiteilijaryhmien tarpeet samanlaisia

ITE-taiteen, Outsider-taiteen sekä erityistaidetoiminnan kenttä koostuu keskenään erilaisista taiteilijaryhmistä, joiden tarpeet ovat kuitenkin samanlaisia. Molemmista taiteilijakyselyistä nousi vahvasti esiin taiteilijoiden vähäiset resurssit sekä taiteen myyntiin liittyvät haasteet. Muita teemoja joihin taiteilijat toivovat tukea olivat viestintä, apurahahakemusten teko ja verkostojen vahvistaminen niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Taiteilijat haluavat työnsä olevan yleisölle nähtävillä, mutta näyttelyiden tai tapahtumien järjestämiseen itse ei ole resursseja.

Kyselyyn vastanneet ITE-taiteilijat olivat jakautuneet tasaisesti ympäri Suomea. Erityistä tukea tarvitsevat taiteilijat olivat keskittyneet etenkin Uudellemaalle ja Päijät-Hämeeseen. Huomionarvoista oli erityistä tukea tarvitsevien taiteilijoiden koulutustaso, sillä peräti 71% vastanneista oli saanut ammatillisen koulutuksen. Valtaosa näistä vastanneista työskentelee Etelä-Suomen alueella toimivissa, erityistä tukea tarvitsevien taiteilijoiden taidestudioissa tai -ateljeissa.

Toimenpide-ehdotuksia

Kyselyn vastaajien kesken järjestetyissä kahdessa pyöreän pöydän keskustelussa käytiin läpi kyselyissä esiin nousseita havaintoja ja haasteita. Keskustelujen pohjalta koottiin yhteen viisi toimenpide-ehdotusta

Apurahakäytäntöjen yhdenvertaisuuden edistäminen

Tällä hetkellä taiteen apurahajärjestelmien käytännöt eivät tue ITE-taiteilijoiden ja erityistä tukea tarvitsevat taiteilijoiden yhdenvertaisuutta taiteen kentällä. Esimerkiksi Taiteen edistämiskeskuksen vertaisarviointi jättää itseoppineet tai erityistä tukea tarvitsevat hakijat säännönmukaisesti apurahojen ulkopuolelle. Taikessa etenkin alueellisten taidetoimikuntien toimintaperiaatteisiin voisi sopia yleiskulttuurisempi näkökulma, joka sallisi myös taidekoulutusta saamattomien taiteentekijöiden tukemisen. Apurahojen yhdenvertaisuutta voisi edistää myös yksityisten tukisäätiöiden tarjoamalla temaattisilla apurahahauilla.

Taiteen monimuotoisuuden näkyville saaminen

ITE-taiteilijoilla ja erityistä tukea tarvitsevilla taiteilijoilla tulee olla mahdollisuus päästä esille yhdenvertaisesti muiden taiteilijoiden kanssa. Tavoitetta voidaan tukea hakeutumalla entistä aktiivisemmin teosvälityspalveluihin, alan messuille ja teosesittelyihin. Näin voidaan parantaa näkyvyyttä mm. kuraattoreiden suuntaan. Yhteistyötä taidemuseoiden ja aluevastuumuseoiden näyttely- ja kokoelmatoiminnan kanssa tulee kehittää. Kaikenlainen taideaktivismi ja laaja-alainen yhteistyö edesauttaa toiminnan näkyvyyden parantamista.

Oikeus taidetyöhön koko Suomen alueella

Erytystä tukea tarvitsevilla taiteilijoilla tulee olla asuinpaikasta riippumatta yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa tai tehdä taidetta ammattimaisesti ja luoda omalla alallaan menestyksellisiä urapolkuja. Tällä hetkellä erityistä tukea tarvitseville suunnatuista taidestudioista valtaosa toimii Etelä-Suomen suuremmissa kaupungeissa. Länsi- ja Pohjois-Suomesta ei taidestudioita löydy. Vammaispalvelulakiin kirjatun henkilökohtaisen palvelutarve-suunnitelman käytäntöihin on saatava mahdollisuus taidetyön tarpeen tunnistamiseen ja siihen pohjautuvan palvelun järjestämiseen.

Suojelu ja tallennus

Outsider-taiteilijat, ITE-taiteilijat ja erityistä tukea tarvitsevat taiteilijat tulisi käsittää osana nykytaiteen laajaa kenttää. Outsider-taiteeseen liittyvät taideympäristöt voidaan nähdä julkisena taiteena, joilla tulee olla mahdollisuus päästä Museoviraston toimesta suojelukohteiksi ja osaksi suojeltavaa kulttuuriperintöä.

Yhteistyötä taidemuseoiden, aluevastuumuseoiden ja kuraattorien kanssa tulee vahvistaa sekä näyttely- että kokoelmatoiminnassa. Museoiden ja arkistojen asiantuntijuutta voidaan hyödyntää myös taideympäristöjen ja -kokoelmien säilytys- ja suojelutyössä.

Kunnat ja kaupungit voivat hyödyntää outsider-taiteen taideympäristöjä sekä kulttuuri- että matkailukohteina. Samalla kuntien kannattaa ottaa vastuuta taiteilijoiden ja taideympäristöjen tukemisesta eri tavoin.

Tutkimus

Outsider- ja ITE-taiteen tutkimusta ja oppilaitosyhteistyötä tulisi lisätä ruohonjuuritasolta akateemiseen tutkimukseen. Tutkimustoiminnalla voidaan selkeyttää ja kehittää myös taiteenalaan liittyviä käsitteitä, määritelmiä ja rajapintoja. Esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevat taiteilijat ja studiot tarvitsevat osaavia kirjoittajia näyttelytekstien laatimiseen sekä taiteilijoiden työskentelyn dokumentoimiseen. Kansainvälistä tutkimusyhteistyötä tulee edistää tekemällä yhteistyötä alan järjestöjen kuten EOA:n (European Outsider Art association) kanssa. Outsider-taiteen asemaa osana nykytaidetta tulee vahvistaa. Erillisselvitykset johtavat erillisasemaan.

Myös taiteenalaan liittyvää tilastointia tulee kehittää. Esimerkiksi tilastot taiteilijoiden määrästä ja alueellisesta sijainnista tukevat niin museoiden ja gallerioiden toimintaa kuin kulttuuripoliittistakin päätöksentekoa.

Alasta käytetyt käsitteet

Toimialasta käytetyt käsitteet herättivät edelleen paljon keskustelua kentän toimijoissa. Käsitteet voivat itsessään olla ulossulkevia tai leimaavia (outsider, erityistä tukea tarvitseva), mutta toisaalta toimijat kokivat, että ala tarvitsee myös omat erityiskäsitteensä. ITE-taiteilijat ovat omaksuneet ITE-taiteen käsitteen vahvasti ja identifioituvat siihen.

Outsider-taide (outsider art) on historiallinen, kansainvälinen kattokäsite, jolla tarkoitetaan taidemaailman valtavirran ulkopuolella syntynyttä kuvataidetta. Outsider-taiteilijat ovat usein itseoppineita taiteilijoita ja tekevät taidetta omassa asuinympäristössään tai he tarvitsevat erityistä tukea taiteen tekemiseen. Käsitteen piiriin kuuluu historiallinen art brut -taide (pääasiassa psykiatrisissa hoitolaitoksissa syntynyttä potilastaidetta), nykykansataide (Suomessa ITE-taide), visionääriset ympäristöt sekä erityistä tukea tarvitsevien taiteilijoiden taide. Jos mahdollista on parempi puhua myös outsider-taiteesta vain taidemuotona, eikä liittää ulkopuolisuutta etuliitteellä taiteilijaan.

ITE-taide on suomalaista nykykansantaidetta. Lyhennesana ITE viittaa sanayhdistelmään "itse tehty elämä". ITE-taide on tekijänsä elinympäristöön, kulttuuriseen taustaan ja kokemusmaailmaan sitoutuvaa taidetta – tapa elää esteettisiä arvoja korostavaa hyvää elämää.

ITE-taide on oman aikamme kansantaidetta. Perinteisessä kansantaitteessa korostuivat kollektiivisuus ja traditiosidonnaisuus. ITE-taiteessa ne on korvattu yksilöllisellä taiteilijuudella ja omaperäisellä luovuudella. Siinä missä perinteinen kansantaide edusti ennen kaikkea esteettisesti korkeatasoista käsityötä, nykykansantaide on kätevyys- ja kekseliäisyyteen perustuvaa kansanomaista kuvataidetta.

Erityistaidetoiminta on taidetoiminnan ala, jota ei olisi ilman erityistä tukea.

Erityistaidetoiminnan alaan kuuluu kehitysvammaisten, autismin kirjon henkilöiden sekä laaja-alaisia oppimisen ongelmia omaavien henkilöiden tuettu taidetyöskentely. Itse taide tai taiteilijat eivät usein kaipaa erityisen leimaa. Jos mahdollista, onkin parempi puhua vain erityistaidetoiminnasta tai tuetusta taiteen tekemisestä, ja jättää teokset ja taiteilijat ilman etuliitettä. Taiteilijasta voi tarvittaessa käyttää täsmällisempää nimitystä erityistä tukea tarvitseva taiteilija tai tukea tarvitseva taiteilija.

Loppuraportti on luettavissa Kettukin nettisivuilla:

https://kettuki.fi/wp-content/uploads/2021/08/ITE-taiteen_outsidertaiteen_ja_erityistaidetoiminnan_toimialakartoitus_2021-_saavutettava_web.pdf

Strategiatyö 2021

Toimialakartoituksen pohjalta Kettuki alkoi työstää strategiaansa vuoteen 2025 asti. Tulevien vuosien motoksi nousi taiteilijoiden oma kommentti: **Antaa taiteen puhua!** Olennainen huomio strategiatyössä oli se, että Kettukissa taiteen itseisarvo ja välinearvot eivät ole ristiriidassa keskenään. Taiteella on hyvinvointivaikutuksia, mutta osallisuus taiteeseen on myös perusoikeus, joka kuuluu kaikille eikä tarvitse muita perusteluita.

Kettukin päätehtävinä on puolustaa tukea tarvitsevien henkilöiden kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja osallisuutta sekä taiteilijoiden oikeutta taidetyöhön. Ja tehdä samalla myös taiteen laaja-alaisia hyvinvointivaikutuksia näkyväksi. Kettukin tavoitteena on myös tukea kaikkien, eri rooleissa erityistaidetoimintaan osallistuvien henkilöiden ammatillista identiteettiä, kehittymistä ja yhteistyötä sekä lisätä erityistaidetoiminnan alan näkyvyyttä ja parantaa taiteilijoiden tavoitettavuutta taidemaailmassa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kettuki on jäsen outsider-taiteen eurooppalaisessa European Outsider Art Association (EOA) yhteistyöjärjestössä. Kettukin varapuheenjohtaja Minna Haveri edustaa Kettuki-verkosta EOA:n hallituksessa ja toimii siten linkkinä suomalaisen ja eurooppalaisen outsider-taiteen välillä. Kettuki valittiin vuoden 2022 EOA:n vuosittaisen konferenssin pääjärjestäjäksi. Kettuki avasi Open Callin syyskuun alussa ja vastaanotti marraskuussa yli 30 ehdotusta 11 eri valtiosta avoimen haun kautta.

European Outsider Art Association perustettiin vuonna 2009 lisäämään kulttuurienvälisiä yhteistyötä ja dialogia Euroopassa. Tällä hetkellä EOA:han kuuluu yli 80 organisaatiota 29 maasta henkilöjäsenten lisäksi.

(Australia, Belgium, Brazil, Bulgaria, Czech Republic, Denmark, England, Estonia, Finland, France, Germany, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Libanon, Montenegro, Norway, Poland,

Portugal, Russia, Scotland, Serbia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, The Netherlands, USA)

EOA hallitus 2021-22

Thomas Röske, Director, Prinzhorn Collection, Deutschland (President of EOA)

Marc Steene, Director, Outside In, United Kingdom, (Vicepresident of EOA)

Lotte Nilsson-, Sweden

Monica Jagfeld, Director, Museum Im Lagerhaus, Switzerland

Malgorzata Szafer, Director, Tak Gallery, Poland

Minna Haveri, Director, Arx – Open Cultural Centre, Vice Chairman, Kettuki, Finland

Yoon Hee Lamot, Exhibitions, communication, international projects, Museum Dr. Guislain, Belgium

Secretary General:

Anna Noe Bovin, Director, GAIA Museum Outsider Art, Denmark

Vuosittaiset konferenssit kokoavat yhteen kansainvälisen joukon tutkijoita, museoalan toimijoita, taiteilijoita, galleristeja, sosiaalialan toimijoita ja muita alasta kiinnostuneita. Konferenssi on odotettu ja tavoiteltu kohtaamispaikka, jossa järjestäjämälle tarjoutuu mahdollisuus esitellä myös omia hyviä käytäntöjään kansainvälisten asiantuntijoiden keskuudessa. Kansainvälisellä yhteisöllä on paljon annettavaa toisilleen ja on hie

Kettuki on koordinoanut Pohjoismaisen NOA Nordic Outsider Art -verkoston toimintaa vuodesta 2015 lähtien. Vuonna 2021 Kettukille myönnettiin lisärahoitus Opetus- ja kulttuuriministeriöltä pohjoismaiseen yhteistyöhön. Koronan keskeyttänyt pohjoismainen yhteistyö lähti konkreettisesti liikkeelle yhteisteosta suunnitteleamalla.

Noa-verkosto:

Tanska | GAIA Museum Outsider Art (Randers)

Suomi | Kaarisilta ry (Lahti)

Ruotsi | Inuti (Tukholma)

Islanti | List án landamæra "Art without Borders" -festival (Reykjavik)

Suomi | Kettuki (Hämeenlinna)

Muu pohjoismainen verkosto:

Norja | Trastad Samlinger (Borkenes)

Islanti | Throskahjalp ja Asgardur (Reykjavik), Fjöllment (Akureyri)

Tanska | Snurretoppen (Horsens)

Kettukin tärkeimmät yhteistyökumppanit EOA-konferenssiin liittyen:

European Outsider Art Association

Maaseudun Sivustysliitto (ITE.net, ITE-taiteen kokoelma)

Hämeenlinnan kaupunki

Taiteen edistämiskeskus

Kehitysvammaliitto

Kettuki tutustutti myös Viron Kondase-keskuksen toimijoita Autismisäätiön, Kaarisillan ja Kettukin toimintaan. Yhteistyötä suunnitellaan vuoden 2024 Tarton kulttuuripääkaupunkivuoteen.

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kehitysvamma- ja taidealan järjestöjen lisäksi Kettuki luo ja ylläpitää yhteistyösuhteita erilaisiin toimijoihin ja sidosryhmiin.

Kettuki aloitti vuonna 2021 yhteistyön Haaga-Helian ja Hämeen ammattikorkeakoulun Luovasti osalliseksi -koulutushankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista ja valmiuksia ohjata ja tukea ennaltaehkäisevästi opiskelijan hyvinvointia ja minäkuvan positiivista rakentumista. Koulutuksen sisällöt, menetelmät ja materiaalit edistävät sosiaalista osallisuutta, vuorovaikutusta, ehkäisevät syrjäytymistä sekä vähentävät eriarvoisuutta. Kettukin asiantuntijaosuus koulutuksessa on osa teemaa Opiskelijan hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen taiteen keinoin. Kettukin asiantuntijoina koulutuksessa toimivat toiminnanjohtajan lisäksi Janette Aho, Katriina Rosavaara ja Riina Noro.

Lisäksi Kettuki on ollut mukana Hämeen kulttuurihyvinvointia edistävässä Paras mahdollinen -työryhmässä, Hämeen liiton alueellisen hyvinvointisuunnitelman -työryhmässä ja Kuvataiteen talo -hankkeen ideointiseminaareissa. Yhteistyö Maaseudun Sivistysliiton kanssa on erityisen tärkeässä roolissa.

Yhteistyökumppaneita vuonna 2021

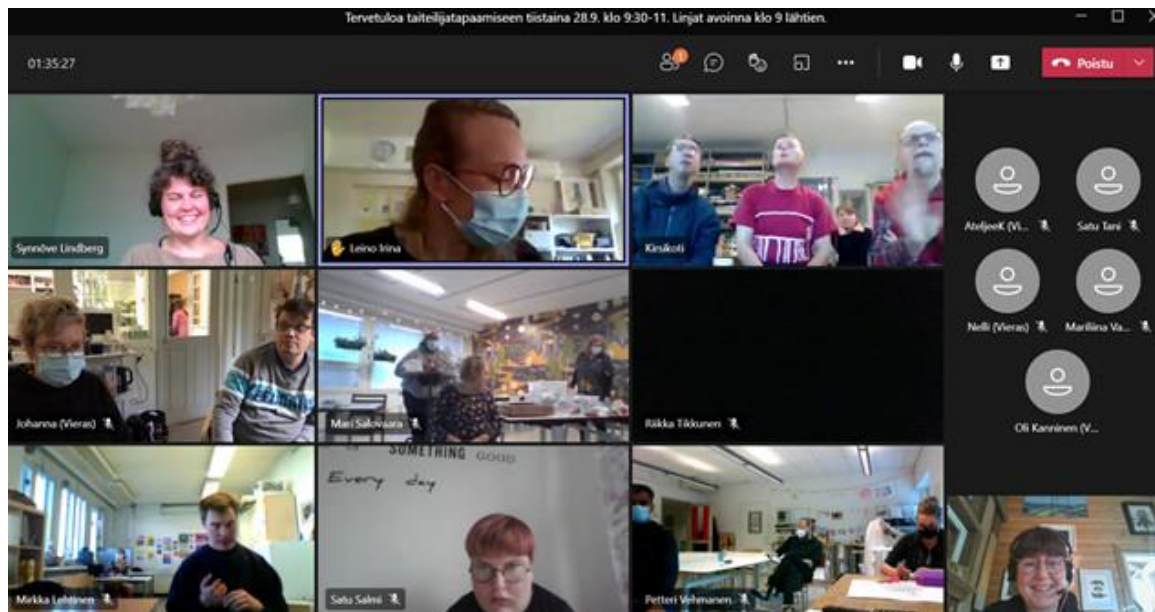
Aatos-Media	Hämeenlinnan kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut
Aino ja Oiva taidelinja Järvenpää	Hämeen Setlementti ry
Art Kaarisilta (Helsinki)	IPI kulmakahvila ja Galleria IPIOMA
Ars-Häme ry	Inuti, Tukholma
Ateljee Eivor Porvoo	ITE-kokoelma
Aula-työkotien kannatusyhdistys	Kaarisilta ry (Nastola)
Autismisäätiö	Kansan Sivistysrahasto
Autismisäätiön Vallilan taidestudio	Kariston Säätiö
Autismisäätiön Espoon, Käpylän ja Tullin ohjaus- ja valmennuspalvelut sekä Puotilan ja Askiston ryhmäkodit	Kehitysvammaliitto
Enilar oy	Kehitysvammaisten palvelusäätiö
ETEVA kuntayhtymä	Kehitysvammaisten tukiliitto
Gaia-museo, Tanska	Kehitysvammaisten työllisyyden tukisäätiö
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	Kehystämö RaamiDaamit
Hämeen Ammattikorkeakoulu	Kiipulan ammattiopisto (Janakkala)
Honkakoti Janakkala	Kirsikoti ry Lieksa
Humanistinen Ammattikorkeakoulu Humak	Kondase-keskus, Viljandi, Viro
Hämeenlinnan kaupungin sosiaalisen tuen palvelut	Kotipesä Hämeenlinna
	Kärkulla Samkommun
	Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX Hämeenlinna

List and landamaera, Islanti
 Lyhty ry Helsinki
 Maaseudun sivistysliitto MSL
 MLL Hämeen piiri ry
 Mäyränkoti, Mäyränpesä Hämeenlinna
 Neo-omapolku Tampere
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Papunet
 PisamaArt Mari Villanen
 Prometheus-leirin tuki ry
 Raamarit Oy
 Riikka Herlinin säätiö
 Studio Aula Helsinki
 Taidekeskus Into ry Turku

Taiteen edistämiskeskus
 Toimintakeskus Viisari
 Toimijatalo Haksula/ Kehitysvammatuki57
 Vantaa
 Luotsisäätiö, HML
 Vaalijalan kuntayhtymä, Taidepesula,
 Pieksämäki
 Vammaistyön Töölön toimipiste / Helsingin
 kaupunki
 Vanajaveden opisto Hämeenlinna
 Vapaaehtoiskeskus Pysäkki Hämeenlinna
 Varsinais-Suomen Taito ry
 Verkatehdas Oy Hämeenlinna
 Virvelinranta Hämeenlinna

Viestintä

Vuoden aikana Kettuki antoi verkoston toimijoille neuvontaa kotisivuilla, tapaamisissa, puhelimitse, uutiskirjeitse ja sähköpostitse. Yhdistys antoi lausuntoja ja suosituksia apurahahauissa. Kettukin edustajat osallistuivat sekä taide- että sosiaalialan webinaareihin lisäten samalla tietoa erityistaidetoiminnasta.



Säännöllisissä teams-taiteilijataapaamisissa suunniteltiin vuoden aikana yhteisteoksia, pidettiin taiteilijaesittelyitä ja tutustuttiin toisten toimintaan ja ihmisiin toiminnan takana.

Vaikuttamistoiminta

Suomessa ammattimaisesti ohjatun tuetun taidetoiminnan piiriin pääseminen on edelleen vaikeaa. Toimintaa järjestetään vain harvoilla paikkakunnilla. Toimintaan mukaan pääseminen riippuu usein henkilön ja hänen perheensä aktiivisuudesta sekä asuinpaikasta.

Toimintaympäristössä on tapahtumassa isoja muutoksia, sote-uudistuksen lisäksi myös vammaispalvelulain uudistaminen on parhaillaan käynnissä. Edunvalvonnalla ja vaikuttamisella Kettuki tuo taiteilijoita ja heidän taidettaan näkyväksi, lisää tietoa ja ymmärrystä erityistaidetoiminnasta sekä kulttuurin kentällä että sosiaalialalla.

Kettukilaiset osallistuivat mm. seuraaviin tapahtumiin:

Erytysasiantuntija Päivi Lilja kertoi Metropolian kulttuurituotannon kansainvälinen yhteistyö – opintojakson opiskelijoille pohjoismaisesta NOA-yhteistyöstä 24.9.2021.

Taiteen tohtori Minna Haveri piti luentoja erityispedagogiikasta taideaineissa ja kuvataidekasvatuksen monimuotoisesta yhteistyöstä Taideyliopistossa ja Lapin yliopistossa.

Kokemusasiantuntija Satu Salmi ja toiminnanjohtaja Sirpa Taulu avasivat taiteen mahdollisuuksia Suunnan, Kehitysvammaisten Palvelusäätiön ja Kehitysvammaliiton järjestämässä Ihmislähtöiset ratkaisut – uusia mahdollisuuksia -tapahtumassa, joka kannusti tarkastelemaan toisin sosiaalipalveluiden järjestämistä.

Kettukin opinnäyteyhteistyössä tukea annettiin mm. Anni Ohmeroluoman pro gradutyöhön, jota hän tekee Oulun yliopiston luokanopettajakoulutuksessa. Kokemusasiantuntija Satu Salmi osallistui Anni Ohmeroluoman pro gradutyön haastatteluun. *Hän on taide, taide on hän* – Erytystä tukea tarvitsevien henkilöiden taidepolut yhdenvertaisuuden näkökulmasta huoltajien kertomana -pro gradu valmistuu vuoden 2022 aikana. Lisäksi kettukilaiset osallistuivat erilaisiin haastatteluihin mm. Peppi Hälvä Jyväskylän yliopistosta haastatteli erityiskasvatuksen toimintaympäristöistä ja yhteistyöverkostoista toiminnanjohtaja Sirpa Taulua ja kuvataiteilija, taideohjaaja Katri Stenbergiä ja Kaarina Arokorpi Humakista haastatteli toiminnanjohtajaa strategisen johtamisen opintoihinsa. Taiteilija Aleksina Salmi osallistui Invalidiliiton ja Harso ry:n yhdessä toteuttamaan Harvinaisten opintoiltaan 26.8.2021. Aleksina edusti tukea tarvitsevan kuvataiteeseen johtanutta polkua. Tapahtumatallenne löytyy tekstitettynä Invalidiliiton You Tube -kanavalta <https://youtu.be/5ZybZFcoHhk>

Vuoden taideteko

Kettuki myöntää vuoden taideteko -palkinnon tunnustustuksena yhdenvertaista taidetta edistäneelle henkilölle tai taholle. Vuoden 2021 Taideteko-palkinto myönnettiin Kaikuu – suomea Ateneumissa -hankkeelle yhdenvertaisuusajattelun edistämisestä. Ateneumin taidemuseo / Kansallisgalleria toteutti opastustoiminnan kehittämishankkeen 2019-21 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Se oli museoalan sosiaalisen osallisuuden hanke, joka keskittyi erityisesti kielellisen osallisuuden vahvistamiseen ja opastustoiminnan kehittämiseen.

Aluksi hankkeen tarkoituksena oli vahvistaa erityisesti vieraskielisten suomen kielen opiskelijoiden mahdollisuutta kokea taidemuseoympäristö omakseen. Menetelmäksi valikoitui selkokieliisyys ja keskusteleva tapa opastaa. Kettukin tunnustuksen perusteena oli se, että selkokieliisyys ja keskusteleva opastus parantavat myös erityistä tukea tarvitsevien ihmisten osallisuutta taiteeseen. Palkintoon kuuluu tunnustuksen lisäksi Kettukin vuoden 2021 taiteilija Joannis Clementidesin maalaus Martti Ahtisaaresta.

Vuoden taiteilija

Kettuki nostaa vuoden taiteilija -tunnustuksellaan esiin lahjakkaita ja omaäänisiä taiteilijoita. Vuoden taiteilija saa myös 1000 euron stipendin, jonka mahdollistaa Hanna-Liisa ja Erkki Liikasen nimikkorahasto Kansan Sivistysrahastossa. Vuoden taiteilija -tunnustus yhdessä Kettukin kuvataiteilijamatrikkelin kera nostaa esiin nykytaiteen monimuotoisuutta.

Haku on suunnattu erityistä tukea tarvitseville taiteilijoille. Vuoden taiteilijalle järjestetään Kettukin toimesta näyttely tai muu tapahtuma, jossa Vuoden taiteilijan tuotanto on esillä tarkoituksenmukaisesti. Kuka tahansa voi ehdottaa ketä tahansa Vuoden taiteilijaksi kyseisen henkilön suostumuksella.

Kuraattori, taiteen tohtori Mika Karhu valitsi hakemusten joukosta Kettukin vuoden 2021 taiteilijan Joannis Clementidesin.

Joannis Clementides (s. 1970) on syntynyt Helsingissä ja kasvanut sekä Kreikassa että Suomessa asettuen aikuisena Suomen pääkaupunkiseudulle. Hänellä on kirjava opiskelu- ja työhistoria ateenalaisesta putkimiehestä espoolaiseen puutarhuriin. Hän on työskennellyt Autismisäätiön Vallilan taidetoiminnassa vuodesta 2010 lähtien

Taidetoiminta

Kettuki edistää sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden tekemää taidetta että taiteen tekemisestä ja kokemisesta saatavia hyvinvointivaikutuksia järjestämällä taidetoimintaa erilaisille kohderyhmille. Taidetyöpajat, kurssit, näyttelyt, leirit residenssit ja erilaiset hankkeet järjestetään usein yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Kettukin taiteilijamatrikkeli

Vuonna 2021 Suomessa on jo tukea tarvitsevia koulutuksen saaneita ammattitaiteilijoita, mutta vain harva heistä on päässyt palkkatyöhön. Osalla heistä on paikallisten taiteilijaseurojen jäsenyys ja taidemaailman kiinnostus on lisääntynyt heidän työtään kohtaan. Vertaistaiteilijat – hanke 2018-2021 kehitti hyviä toimintamalleja näiden ammattilaisten tueksi ja niiden juurruttamiseksi Kettukilta on toivottu merkittävää roolia. Kettukin taiteilijamatrikkeli on yksi hankkeessa kehitetyistä toiminnoista.

Kettukin taiteilijamatrikkeli lisääntyi alkuvuonna 17 taiteilijalla, matrikkelin kautta tavoittaa nyt alan 51 taiteilijaa. Matrikkelissa jokaisella tekijällä on oma sivunsa, josta löytyy taiteilijan esittely, kuvia teoksista, CV ja tieto siitä, mistä taiteilijan teoksia voi hankkia. Matrikkeli edistää omalta osaltaan tekijöiden mahdollisuuksia tulla nähdyksi taiteilijoina ja siten yhdenvertaisuutta taiteen kentällä. Matrikkeli vastaa myös kasvavaan kansainväliseen kiinnostukseen erityistä tukea tarvitsevien taiteeseen. Matrikkelin suosion kasvaessa sen toiminnallisuutta lähdettiin kehittämään loppuvuodesta 2021. Matrikkelin kehittäminen

kansainvälistä ympäristöä paremmin palvelevaksi onkin yksi Kettukin 20. juhlavuoden 2022 suunnitelmiin kuuluvista kohteista.

Matrikkelin taiteilijat:

Jussi Aalto

Harri Blomberg

Joannis Clementides

Maria Eloranta

Päivi Eronen

Paul Gustafsson

Anna-Stina Helander

Maarit Henriksson

Olli Kanninen

Otto Kasvio

Hanna Keynäs

Anne Kinnunen

Sari Koivunen

Antti Korkeila

Antero Laine

Samuli Laurila

Topi Leinonen

Anni Lindberg

Timo Lintunen

Linnea Mettälä

Linnea Meuronen

Kirsi Mikkonen

Johanna Mäkinen

Satu Mäkinen

Eveliina Narkilahti

Hanna Nieminen

Piritta Niskanen

Riina Noro

Tiina Elina Nurminen

Laura Nykänen

Marika Paalamo

Ville Penttilä

Aleksi Pietikäinen

Elias Pylvänäinen

Raija Raitio

Lasse Rinne

Miia Ruohonen

Juhani Rusanen

Sonja Salakka

Aleksiina Salmi

Sakari Söderström

Matias Waris

Atte Selin

Pasi Soukkala

Pinja Sydänmaa

Maria Tani

Markku Tolvanen

Mikael Valjakka

Anna Vesala

Jani Virtanen

Matias Waris

Näyttelyt

Outo Metsä -yhteisteos

1.7.-30.9.2021 | Kaarisilta Biennale, Villähde

Kettuki-verkoston säännöllisissä etätapaamisissa syntyi kevään rajoitusten piinaamassa epävarmassa tilanteessa ajatus yhteisen ulos sijoitettavan teoksen tekemisestä Kaarisilta Biennaleen. Outo metsä -yhteisteos Kaarisilta Biennalessa Erstan kartanon Kuusikujalla ylisti luonnon ihmeellisyyttä, ihmisen luovaa mieltä ja yhdessä tekemisen voimaa.

Yli 100 taiteilijaa kahdeksasta eri kaupungista suunnittelivat ja toteuttivat yhdessä mittavan yhteisteoksen Kaarisilta Biennalen Erstan kartanon puutarhaan. Idea lähti kasvamaan Kettukin virtuaalisessa tutustumistilaisuudessa helmikuun alussa. Koronarajoitusten piinaamassa epävarmassa tilanteessa kaikkia innosti ajatus yhteisen teoksen tekemisestä ja sen ehdottamisesta odotettuun kesänäyttelyyn. Työskentely käynnistyi vilkkaasti eri puolin Suomea. Kaarisilta tarjosi kiehtovan Kuusikujan teoksen esittämispaijaksi ja suunnittelua jatkettiin Vertaistaiteilijoiden taiteilijatapaamisissa pitkin kevättä. Kettuki koordinoi teoksen rakentumista.

Taiteilijat:

Laura Aho, Juho Ahrela, Jyri Autio, Anna, Eila, Elma, Miikka Elo, Rasmus Enckell, Tania Falcke, Shabnam Formoli, Miika Grönroos, Niina Haahti-Penttilä, Roosa Haikarainen, Kristiina Hakala, Sara Halkka, Abdi Hassan, Verna Hasu, Samuli Havia, Matti Heino, Jonna Heinonen, Jack Heiskanen, Anna-Stina Helander, Maarit Henriksson, Minja Hieta, Katariina Hietaniemi, Leo Hämäläinen, Johanna Itkonen, Haddi Janneh, Joni Jääskeläinen, Mio Kaioio, Julius Kajava, Olli Kanninen, Niina Kari, Juhana, Kaija Karvonen, Jouko Kasanko, Markus Kemppi, Kari Kiiski, Anne Kinnunen, Niko Koivumäki, Emma-Kaisa Komi, Johanna Konttinen, Antti Korkeila, Laura Kurenmaa, Sanna Käkelä, Taika-Tuulia Kärkkäinen, Tiina Kärkkäinen, Timo Laurila, Mimmi Leinonen, Anna Levänen, Lidija, Emma Liekari, Timppa Lintunen, Jarkko Malmkvist, Lea Metsola, Santtu Miettinen, Maryan Mohamud, Fardowsa Mudei, Pauliina Muikku, Joni Myllymäki, Piritta Niskanen, Riina Noro, Nico Nyman, Elina Pekkala, Raisa Pekkanen, Marja-Liisa Peltola, Ville Penttilä, Anna-Leena Pätsi, Jussi Raatikainen, Emma Rasilainen, Jussi Ratia, Ari Rauhansalo, Sini Rekola, Vesa Rimpilä, Robert, Juhani Rusanen, Aleksiiina Salmi, Jeremias Salo, Pentti Salohonka, Jani Sarkkinen, Elina Savola, Satu Selamaa, Tuukka Siiskonen, Liina Sillanpää, Miikka Siltala, Noora Sinisalo, Kalle Siltanen, Immo Suonketo, Petri Teränen, Mika Toivanen, Ilkka Toiviainen, Kimmo Tolvanen, Saana Turunen, Piia Vaarala, Terho Vainio, lines Valaja, Anna Vesala, ViDeRo, Arto Vitikka, Jukka Wiena, Heljä Wiljander

Tukena: Janette Aho, Riina Huoso, Julia Josefsson, Kisse Karima, Katja Kaulanen, Satu Kokkonen, Niina Kukkola, Anssi Käsälä, Päivi Laurila, Irina Leino, Katri Niemi, Nelli Nio, Titta Pauni, Elli Pyykkö, Katriina Rosavaara, Niina Rätty, Mari Salovaara, Krista Seppälä, Katri Stenberg, Satu Tani, Sirpa Taulu, Virpi Turunen, Teija Tyni, Mariliina Valkama, Emilia Vasankari, Petteri Vehmanen, Tiia Viiltola, Venla Väisänen

Tukikohtina: Aino ja Oiva taidelinja Järvenpää, Ateljee Eivor Porvoo, Ateljee K Hämeenlinna, Studio Aula Helsinki, Autismisäätiön Vallilan, Espoon, Käpylän ja Tullin ohjaus- ja valmennuspalvelut sekä Puotilan ja Askiston ryhmäkodit, Kirsikodin Ateljee Hännätön kissa ja Kirsikodin taikkari Lieksa, Lyhty ry / Kahvilatyöpajat ja Luovilla, Neo – OmaPolku / Settlementti Tampere, Toimijatalo Haksula/ Kehitysvammatuki57 Vantaa, Vaalijalan kuntayhtymän Taidepesula ja Reimarin kuntoutusyksikkö Pieksämäki, Vammaistyön Töölön toimipiste / Helsingin kaupunki



Kesänäyttely Oman elämänsä sankari

1.7.-29.8.2021 | Kortteli2, 13100 Hämeenlinna

Hämeenlinnan kaupungin kulttuuritoimi ehdotti huhtikuussa Kettukille näyttelypaikkaa jo suosituksi käyneessä laaja-alaisesti visuaalista taidetta esittelevässä kesänäyttelypaikassa Kortteli2:ssa, vanhassa ostoskeskuksessa Hämeenlinnan ydinkeskustassa. Kettukin taiteellinen suunnitteluryhmä ja toiminnanjohtaja toteuttivat kesänäyttelyn yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin, Ateljee K:n, Kaarisillan, K.H.Renlundin museon ja Maaseudun Sivistysliiton ITE-taiteen kokoelman, Taidepesulan, Taidekeskus Innon ja Vallilan taidestudion kanssa.

Kettukin kesänäyttely katsoi elämää monenlaisten sankaritarinoiden kautta: Harri Blomberg, Joannis Clementides, J-P Hokkanen, Eija Kuronen, Riina Noro, Elias Pylvänäinen, Kenneth Rasmussen, Juhani Rusanen, Taidekeskus Innon yhteisteos, Maria Tani, Markku Tolvanen, Minna Vaara, Mikael Valjakka ja Matias Waris.

Näyttelyn suojelijana toimi elämäntyöstään Ars Fennica -palkinnon saanut taidemaalari ja performanssitaiteilija Ilkka-Juhani Takalo-Eskola (s.1937), jonka teokset ovat usein myös omakuvia tai omaelämäkerrallisia.

Näyttelyn taiteilijat tarkastelivat elämää rosoisten ja elämänmakuisten omakuvien, kasvutarinoiden, idoliin ja elokuvatähtien tai intensiivisen työskentelytapansa kautta. Ihmisen luontosuhdetta unohtamatta.

Näyttelyn teema tiivistyi taiteilijoiden antamien teoksien nimien pohjalta seuraavasti:

*Sankaruutta on katsoa peiliin ja sanoa: olen oman elämäni sankari.
Sankaruutta on myös osata ottaa tukea vastaan silloin, kuin ei vain itse jaksa.*



Harri Blombergin, Eija Kurosen, Riina Noron, Juhani Rusanen ja Markku Tolvasen omakuvat oli toteutettu eri tekniikoin ja kertoivat kaikki omaa tarinaansa. Eija Kurosen Kasvot-teossarja oli myös Kettukin kokoelman uusimpia teoksia.

"Taide on yksi yhteinen rikkaus"

- Performanssitaiteen grand old man Ilkka-Juhani Takalo-Eskola ylistää Kettukin näyttelyä.
- Järjestö tuli mukaan Hämeenlinnan suureen kesänäyttelyyn.

Pirjo-Liisa Niinimäki
Hämeenlinna

Kirkaankeltaiset värit kiskovat katsojia Kettuki ry:n näyttelyyn Hämeenlinnan kävelykadulta Reskalta.

Useimmat teoksista ovat mustavalkoisia, mutta ne on aseteltu keltaiselle seinälle. Näyttelytilaa hallitsee suuri keltainen neuletyö, ja sille luo vastaparin keltainen maalaus, jossa on apinan kalta-

nen hahmo.

– Se on henkiolio kaiken järjestyksen takana, kertoo teoksen maalannut Harri Blomberg. Teoksen koko nimi on pitkän pitkän tarina, jonka Kettukin kuvataideohjaajana työskentelevä taidemaalari Katri Stenberg on kirjannut ylös. Se alkaa näin:

"Millään en jaksa enää. Tässä tarvitaan suurta ja tosi suurta olemassaoloa pitämään Harria pystyssä ja koossa ja kasassa."

KORTTELI2:N taidekeskuksessa eli tyhjässä kauppakeskus Linnassa on avattu neljä eri näyttelyä. Kehitysvammaisten ja muiden vastaavaa tukea tarvitsevien taidetoimintaa järjestävä Kettuki on ensimmäistä kertaa mukana näyttelyssä.

Esillä on teoksia useilta taiteilijoilta ja taiteilijaryhmiltä eri puolilta Suomea ja myös Tanskasta. Näyttelyn taiteilijat tarkastelevat elämää rosoisten ja elämänma-

kuisten omakuvien, kasvutarinoiden, idoliin ja elokuvatähtien tai intensiivisen työskentelytapansa kautta – unohtamatta ihmisen luontosuhdetta.

Hämeenlinnassa asuva Blomberg käy joka viikko maalaamassa Kettukin kuvataideyhtymässä. Siitä on tullut hänelle tärkeä tapa, jolla ilmaista ilonsa ja surunsa.

NÄYTTELYN SUOJELUANA on taidemaalari ja performanssitaiteilija Ilkka-Juhani Takalo-Eskola Forssasta. Hän on työskennellyt muun muassa Kuvataideakatemian rehtorina ja saanut elämäntyöstään Ars Fennica -palkinnon. Takalo-Eskola ylistää kehitysvammaisten taidetta ja Kettuki ry:n työtä ja iloitsee siitä, että molempien asema näyttää valkealta.

– Tämä on tärkeää ja voimistavaa ja avaa uudenlaisia teitä taiteeseen, hän sanoo. Hänen mukaansa vammaistaiden on erilaista kuin harrastajataide, erilaista kuin ammattilaisten taide ja erilaista kuin ITE-taide. Yhtä kaikki se on tärkeä osa taidetta.

– Taide on yksi ja yhteinen rikkaus. Jokainen aika määrittelee itse, mikä on taidetta, mutta tekee mielelle hyvää avata taidetta eri näkökulmista.

Kettukin näyttely löytyy "poliisiauton ja junanvaunun väliltä" kauppakeskuksen ensimmäi-

sestä kerroksesta läheiltä entistä pääsisäänkäyntiä. **HÄSA**

© Oman elämänsä sankari. Esillä Kortteli 2 Hämeenlinnassa näyttelyssä 29.8. saakka, Raathuoneenkatu 12.

Kortteli 2 on täynnä taidetta

Pirjo-Liisa Niinimäki

Tyhjiillään oleva kauppakeskus Linnassa on jo toista kesää kuvataiteen kirjava näyteikkuna Hämeenlinnassa.

Kävelykatu Reskan varrella olevassa tilassa, joka muistetaan myös Sokoksen talona, on esillä neljä eri näyttelyä. Tilaa on alettu nimittää Kortteli2-taidekeskukseksi. Näyttelyitä koordinoi Hämeenlinnan kaupunki.

Hämäläisten ammattitaiteilijoiden yhdistyksen Ars Hämeen näyttelyssä on neljänkymmenen taiteilijan teoksia Suomesta, Ruotsista, Venäjältä ja Sak-

sasta. Otsikkona ja teemana on *Rönsy*.

Nykytaidekollektiivi Mielikki Puolivasteen teos *Ajan Manda-la* koostuu käytöstä poistetuista kengistä sekä posliinisista koristekengistä.

Kuvataiteen perusopetusta antavan Aikokoulun päättötöiden näyttely on nimeltään *Kuulin tavallaan*. Neljäs näyttely on Kettuki ry:n *Oman elämänsä sankari*.

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Arxilla on työpajoja näyttelykesän aikana. Ars Häme järjestää performanssiviikonlopun heinä-elokuun vaihteessa. Näyttelyt ovat avoimia 29.8. saakka.

Pekka ja Pätkä, Marlene Dietrich, Liz Taylor – näyttelijöiden sankarihahmot muuttuivat inhimillisiksi Joannis Clementideksen (Kettukin vuoden 2021 taiteilija), Elias Pylvänäisen ja Matias Wariksen teoksissa. Samoin Minna Vaaran Suojelusenkelissä, joka maanläheisyydessään tarjosi feminiinistä suojaansa.

Tanskalaisen Kenneth Rasmussenin, Maria Tanin ja Mikael Valjakan intensiiviset työskentelytavat antoivat kukin innostavan esimerkin uppoutumisen riemusta taiteen tekemiseen, mikä välittyi heidän teoksistaan vahvasti.

Taidekeskus Innon mosaiikkimaiset veistokset olivat yhteisen tekemisen tulosta. Teosten tekemiseen antoi sysäyksen evoluutioteoriasta käyty keskustelu. Mikä on ihmisen kehityksen historia ja paikka maailmassa?

Näyttelyn kuratoi Kettukin taiteellinen suunnittelutyöryhmä: taiteen tohtori Minna Haveri, taidemaalari Katri Stenberg, kuvataiteilija Nelli Nio ja Kettukin toiminnanjohtaja Sirpa Taulu.

Kettukin vuoden taiteilija Joannis Clementides Matkustan tähtien alla

7. – 25.8.2021 | Promenadigalleria, Hyvinkää

Näyttelyn kuraattori taiteen tohtori, kuvataiteilija Mika Karhu

Joannis Clementides (s. 1970) on syntynyt Helsingissä ja kasvanut sekä Kreikassa että Suomessa asettuen aikuisena Suomen pääkaupunkiseudulle. Hänellä on kirjava opiskelu- ja työhistoria ateenalaisesta putkimiehestä espoolaiseen puutarhuriin. Hän on työskennellyt Autismisäätiön Vallilan taidetoiminnassa vuodesta 2010 lähtien.

Olen aina tehnyt taidetta, käynyt kuvataidekursseja sekä Kreikassa että Suomessa. Vallilan taidetoimintaan olen osallistunut vuodesta 2010, mutta vasta viime vuosina taiteesta on tullut työtä. Taidestudiossa piirrän, maalaan, teen keramiikkaa, sarjakuvia, osallistun Vautsi-teatteriryhmän toimintaan ja kuulun Sininen Sirkus-taiteilija kollektiiviin. Käsittelen taiteessani, filmitähtiä, uskontoa, historiaa, luontoa ja Kreikkaa mutta myös muitakin maita. Taide merkitsee minulle paljon, se antaa elämälle tarkoituksen. Ajattelen että taiteen kautta voimme oppia jotain uutta itsestämme ja toisistamme. Toivon että he jotka katsovat taidettani oppivat jotain.

Kuraattori Mika Karhu luonnehtii Clementideksen taiteellista tuotantoa seuraavasti:

Joannis Clementidesin taiteessa on esillä avara suhteutuminen omiin kokemuksiin - halu ymmärtää omia kokemuksia ja oppia. Hänen maalauksissaan esiintyvät temaattiset rakenteet ovat luovan ajattelun muuntelua vallitsevista kokemosolosuhteista, joiden vaikutteet ovat risteytyneet keskenään ilmaisussa kokeellisuuden ja uteliaisuuden muodossa. Maalauksista paljastuu moniulotteinen vuorovaikutus maailman kanssa. Muotokuvat ja kuvakerronnat kertovat ajastamme ihmisen näkökulman, jossa on aitoa läsnäoloa ja olemassaolon riemua, tummempia tunnesävyjä unohtamatta.

Näyttelyssä oli esillä taiteilijan viimeisimpiä akryylimaalauksia, keramiikkateoksia, omakuvaveistos sekä postikortteja. Näyttelystä myytiin 3 teosta.

Näyttelyteosten nimet: *Omakuva kotona, Joannis Clementides, Martti Ahtisaari, John F Kennedy, Sylvester Stallone, Sigourney Weaver, Karate Kid, Bruce Lee, Tuntematon sotilas, Matkustan tähtien alla (omakuva Darth Vaderina) ja Anaconda.* Keramiikkateokset: *Satanismi, Karma, Kismet, Parannus (ortodoksinen ehtoollismalja), Kommunismi, Kapitalismi, Alkoholismi, Fasismi, Cross, Crack, Smoke, Marihuana ja Hasis*

Ateljee K

Ateljee K:ssa Hämeenlinnan seudulla asuvat erityistä tukea tarvitsevat taiteesta kiinnostuneet henkilöt tekevät taidetta omista lähtökohdistaan käsin.

Ateljee K pääsi jatkamaan elokuussa taidekurssien järjestämistä tiistaisin yhdessä Vanajaveden opiston kanssa. Katri Stenbergin vetämissä aamu- ja iltapäiväryhmissä kävi 15 osallistujaa ja illan taidelaboratoriossa 6 osallistujaa viikoittain. Ryhmässä toimi palkattuna avustajana taidegraafikko Agnes Zykowska. Hänen lisäksi yhdellä opiskelijalla on ollut ryhmässä henkilökohtainen avustaja.

Taidelaboratoriossa kurssilaiset tutustuivat erilaisiin tekniikoihin ja materiaaleihin. Ominaisinta laboratoriotyöskentelyssä on kuitenkin ollut syventyminen kutakin tekijää kiinnostavaan tekniikkaan. Taidelaboratoriota ohjasi Katri Stenberg, vierailevina taiteilijoina Nina Rätty ja Minttu Saarinen.

Ateljee K:n näyttely Elämäntarinoita: eristyksistä esille 24.8.-5.9.2021 | Galleria Hämeenlinnan pääkirjasto

Taidekurssit alkoivat tänä vuonna vasta elokuussa. Eristyksistä päästiin vihdoinkin esille ja työskentelemään yhdessä taidestudiolla. Kuraattori Niina Rätty työskenteli yhdessä kurssilaisten ja Ateljee K:n taideohjaajan, taidemaalari Katri Stenbergin kanssa ja tästä innostavasta yhteistyöstä ja aiemmin valmistuneista teoksista syntyi tämä näyttely.

Leena Alasilta, Harri Blomberg, Maria Eloranta, Nelli Halonen, Simo Huusko, Lucy Kantola, Antti Korkeila, Susanna Korvakangas, Jarmo Laakkonen, Kari Laurila, Anna Levänen, Jaana Niemelä, Marja-Liisa Peltola, Pentti Salohonka, Jarmo Salonen, Marianne Suvisuo, Tuure Taipale, Kimmo Tolvanen, Terho Vainio, Iines Valaja, Anna Vesala

Näyttelyn kuraattorina toimi helsinkiläinen kuvataiteilija Niina Rätty.

Ateljee K:n näyttelyssä oli esillä lukuisia elämäntarinoita. Jokaisella on oma tarinansa, omat elämän tärkeät asiat ja ihmiset, joista haluaa kertoa myös muille ja joista haluaa tehdä taidetta.

Teatterin lumoa

Uutuutena Kettuki aloitti Vanajaveden kanssa yhteistyössä teatteritaiteen kurssin tukea tarvitseville aikuisille. Kurssilla tutustuttiin teatteri-ilmaisun eri osa-alueisiin rennossa ja turvallisessa ilmapiirissä. Aikaisempaa kokemusta teatterin tekemisestä ei tarvittu. Kurssilla tehtiin kontakti- ja luottamusharjoituksia, harjoiteltiin improvisaatiota ja sanatonta ilmaisua, opeteltiin kohtauksen rakentamista ja roolityöskentelyä. Kurssilla harjoitelti syksyn aikana viisi tukea tarvitsevaa henkilöä. Yksi heistä vapaaehtoisen avustajan roolissa.

Taidekokoelma

Kettukin taidekokoelmassa on teoksia Hämeenlinnan seudun taiteilijoiden lisäksi valtakunnallisilta ja pohjoismaisilta taiteilijoilta. Kokoelman tarkoituksena on tallentaa erityistä tukea tarvitsevien taiteen tekijöiden teoksia ja historiaa. Teoksia on lainassa Hämeenlinnan kaupungin Perhehoitoyksikkö Kanervan toimitiloissa ja esillä Hämeenlinnan keskustan Kumppanuustalon tiloissa.

Talous

Kettuki sai Taiteen edistämiskeskukselta toiminta-avustusta 75 000 euroa. Hämeenlinnan kaupungin toiminta-avustus oli 5000 euroa. Kariston säätiö myönsi Kettukin erityistaidetoiminnan julkaisuun tukea 3000 €.

Kettuki pystyi toteuttamaan kaikki toimintasuunnitelmaan kirjatut tavoitteet. Yhteisteoksen koordinointi ja kesänäyttely toteutettiin kevään aikaisen verkostoyhteistyön synnyttämien ideoiden ja toiveiden pohjalta. Ne valoivat myös iloa ja toivoa koronarajoitusten kevääseen.

Kettuki ry:n jäsenmaksu oli vuonna 2021 henkilöjäseniltä 20 €, järjestöiltä 50 €, ainaisjäseniltä 200 € ja kannatusjäseniltä 500 €.

Kettukin vuoden 2021 tulos oli 1448,01 € alijäämäinen.

TULOSLASKELMA	01.01-31.12.2021	01.01-31.12.2020
TUOTOT VARSINAINEN TOIMINTA		
TUOTOT	84 088,42	84 210,25
KULUT VARSINAINEN TOIMINTA		
HENKILÖSTÖKULUT	-61 483,31	-38 768,60
MUUT KULUT	-25 945,06	-32 899,78
KULUT	- 87 428,37	-71 668,38
VARAINAINEN TOIMINTA	-3 339,95	12 541,87
POISTOT	-39,05	-52,07
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-3 379,00	12 489,80
VARAINHANKINTA		
TUOTOT	1 540,00	1 910,00
VARAINHANKINTA	1 540,00	1 910,00
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-1 839,00	14 399,80
SIJOITUS JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT	393,21	0,00
KULUT	- 2,22	- 15,60
SIJOITUS JA RAHOITUSTOIMINTA	390,99	-15,60
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-1 448,01	14 384,20
TILIKAUDEN TULOS	-1 448,01	14 384,20
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 448,01	14 384,20